

Jaarstukken 2024

Versie: Ter bespreking Auditcommissie en
Informatieve raad

mei 2025

Inkomen en armoede

Portefeuillehouder:

M. Everhardt

Doelstellingen in één oogopslag

Belangrijke ontwikkelingen

Bijstand

Het aantal bijstandsontvangers is in 2024 licht gestegen, wat in lijn is met de landelijke trend. De kosten blijven echter binnen de BUIG-budgetten. De instroom van nieuwe bijstandontvangers zorgt ervoor dat het totale aantal iets gestegen is. Binnen Diemen stromen relatief veel mensen uit naar werk.

De belangrijkste reden voor uitstroom is het vinden van werk. Door de beschikbaarheid van meer banen konden mensen werk vinden en hun afhankelijkheid van de bijstand verminderen. Daarnaast speelden re-integratietrajecten een cruciale rol bij het ondersteunen van mensen om weer aan het werk te gaan.

Jongerenpunt

In 2026 gaat de wet van school naar duurzaam werk in. Met deze wet willen we jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt beter ondersteunen. Daar zijn we al in 2024 mee begonnen. We hebben middelen aangevraagd bij de Arbeidsmarktregio Groot Amsterdam om een Jongerenpunt te starten. Deze middelen zijn toegekend. Het Jongerenpunt is een pilot van een jaar en start in januari 2025. Het is een centraal punt waar jongeren terecht kunnen met vragen over werk, opleiding en loopbaan. Het Jongerenpunt is een aanvulling op onze huidige dienstverlening. Na de pilot bekijken we of het Jongerenpunt succesvol is en behouden kan blijven.

Sociale Werkvoorziening

Pantar, de uitvoerder van de Sociale Werkvoorziening, ontvangt een subsidie van de gemeente Diemen. De subsidiebijdrage is gebaseerd op een schatting van de sociale werkpopulatie en het is een bijdrage aan de loonkosten. De sociale werkpopulatie loopt af, de afloop ervan is moeilijk in te schatten. In 2024 heeft het kabinet besloten om extra financiële steun te bieden aan sociaal ontwikkelbedrijven voor de periode 2025-2034. We verwachten dat we deze middelen nodig zullen hebben om de werkzaamheden die Pantar voor Diemen uitvoert te continueren. De kosten voor 2024 zijn binnen budget gebleven.

Brede ondersteuning aan gedupeerden van de toeslagaffaire

Het Rijk heeft gemeenten gevraagd om brede ondersteuning te bieden aan gedupeerde ouders en hun kinderen. Dit geldt voor vijf leefgebieden: financiën, wonen, zorg, gezin en werk. De gemeente helpt gedupeerden van de Toeslagenaffaire een nieuwe start te maken. Hiervoor gebruiken we de Specifieke Uitkering. In 2023 zijn alle kosten betaald vanuit de Specifieke Uitkering (SPUK). Ook in 2024 wordt de brede ondersteuning voor gedupeerde ouders en hun kinderen hiermee gefinancierd.

In Diemen hebben 201 ouders zich aangemeld als mogelijke gedupeerden bij de Belastingdienst. Van hen zijn er 139 bekend bij de gemeente. Niet elke ouder wil dat de gemeente weet dat zij gedupeerd zijn. Het faciliteren van een nieuwe start is maatwerk. De ene inwoner heeft meer ondersteuning nodig dan de andere.

In het plan van aanpak wordt vastgelegd welke stappen worden gezet. Vanwege de complexiteit van de hulpvragen is het aantal casusregisseurs in 2024 uitgebreid van 3 naar 5. Duidelijke kaders zijn per 1 januari 2025 vastgelegd in de Herstelwet. Daardoor konden we ook werken aan nieuwe beleidsregels die we in 2025 laten vaststellen.

Experiment met meer bijverdienen naast bijstandsuitkeringen

Het experiment vanuit het coalitieakkoord zal met de nieuwe wet "Participatiewet in Balans" niet meer nodig zijn. Onder de "Participatiewet in Balans" worden de regels voor bijverdienen naast een bijstandsuitkering verruimd. Dit betekent dat mensen meer mogelijkheden krijgen om naast hun uitkering te werken zonder dat dit direct ten koste gaat van hun bijstandsuitkering. Deze aanpassingen zijn bedoeld om werken naast een bijstandsuitkering aantrekkelijker en haalbaarder te maken, zodat meer mensen de stap naar de arbeidsmarkt kunnen zetten. Voor het experiment bestemde middelen van € 60.000 kunnen terug naar de algemene middelen.

Armoedebeleid en minimaregelingen

De gemeente geeft extra financiële ondersteuning aan inwoners met een laag inkomen om maatschappelijke participatie mogelijk te maken en problemen te voorkomen. We voeren een ruimhartig armoedebeleid, waarbij niet-gebruik wordt tegengegaan. We besteden extra aandacht aan minimahuishoudens met opgroeiende kinderen. We willen niet dat deze kinderen uitgesloten worden van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek, maar willen dat ze gelijke kansen krijgen om zich te ontwikkelen.

De uitgaven voor het armoedebeleid waren in 2024 lager dan in 2023. De belangrijkste reden is het afronden van de steunimpuls en de energietoeslagen. Voor de uitkering van de energietoeslagen hebben we aanvullende middelen vanuit het Rijk ontvangen.

Steunimpuls

In 2024 is de steunimpuls – een extra pakket aan maatregelen vanwege de prijsstijgingen van najaar 2022 – afgerond en geëvalueerd. Uit de evaluatie blijkt dat alle maatregelen op hun eigen manier een positief effect hadden.

Een aantal succesvolle initiatieven vanuit de Steunimpuls hebben we voortgezet. In 2024 hebben we brieven verstuurd naar mogelijk rechthebbenden van de individuele inkomenstoelage, plus naar mogelijk rechthebbenden van duurzame gebruiksgoederen voor ouderen. Ook zijn we verdergegaan met het verbeteren van de website en het communiceren over onze regelingen.

Voor een aantal maatregelen gaan we bij de ontwikkeling van nieuw armoedebeleid kijken hoe we deze vervolg kunnen geven.

Dit geldt voor betaalde communicatiecampagnes, een gemeentelijke regierol in de samenwerking met maatschappelijke partners, voortzetting van het Stadspasaanbod voor kinderen en de oprichting van een noodhulpbureau.

Voor de uitgifte van menstruatieproducten zijn structureel extra middelen beschikbaar gesteld. Voor de uitbreiding van Vroeg Eropaf is structureel financiële dekking gevonden binnen de bestaande begroting door schuldhulpverlening efficiënter te organiseren.

Ongeveer € 70.000 van de middelen van de steunimpuls is niet besteed. Bij de uitwerking van de ideeën uit de armoedebrainstorm bleek er geen noodzaak te zijn om voedsel uit te delen op basisscholen, buurtteetmomenten te organiseren of deelfietsen te organiseren.

Energietoelagen

In 2024 is de energietoelag komen te vervallen. Wel was er het Tijdelijk Noodfonds Energie. Dit landelijke fonds werd opgericht en gefinancierd door energieleveranciers en de Rijksoverheid. Het was bedoeld voor huishoudens met een laag of een laag middeninkomen en een hoge energierekening. Een huishouden kon een bijdrage vragen voor maximaal zes maanden.

De Rijksoverheid heeft het Noodfonds gevraagd om weer open te gaan in 2025.

Beleidsontwikkeling armoedeaanpak

In de armoedeaanpak willen we meer planmatig werken en daarnaast effectiever en slagvaardiger werken. Daarom willen we nieuw armoedebelief opstellen. In april 2024 hebben we een startnotitie beleidsontwikkeling armoedeaanpak opgesteld en besproken met de gemeenteraad. Daarna hebben we onderzoek gedaan naar de effecten van het huidige armoedebelief.

De oplevering van een nieuw beleidsplan heeft vertraging opgelopen. Dit kwam onder meer door vertraging bij het rekenkameronderzoek en veranderende gemeentelijke financiële kaders.

Stadspas

In 2023 is de begroting verhoogd om het aanbod voor kinderen via de Stadspas uit te breiden. Onderdeel hiervan is het kindtegoed, dat jaarlijks op de pas wordt gestort voor kinderen tot en met 14 jaar. Deze pilot loopt in 2025 af.

De werkelijke kosten in 2024 waren ongeveer € 153.000 lager dan begroot. Met de uitbreiding van het kindaanbod was rekening gehouden met hogere kosten voor sport en cultuur voor kinderen. Gedurende de pilot bleek dat nog meer aanbod van sport en cultuur niet wenselijk was.

Tot 1 augustus 2024 konden alle AOW'ers in Diemen een Stadspas aanvragen, ook huishoudens met een bredere beurs. Vanaf 1 augustus 2024 kennen we geen Stadspas meer toe aan niet-minima AOW'ers. Per 1 augustus 2025 vervalt de Stadspas van niet-minima.

Op verzoek van de gemeenteraad heeft het college onderzocht of een Stadspas met eigen bijdrage kan worden ingevoerd. Het onderzoek heeft het opgeleverd dat dit technisch nu niet mogelijk is en dat het niet in lijn is met de bedoeling van de Stadspas.

Jeugdfonds Sport & Cultuur

In 2024 zijn de spelregels voor het Jeugdfonds gewijzigd. De maximale vergoeding is verhoogd en vanaf 2025 kunnen ook ouders/verzorgers met een bijstandsuitkering gebruik maken van het Jeugdfonds. Voorheen was er voor bijstandsgerechtigden een eigen regeling, de Doe Mee Regeling. Deze regeling is per 1 januari 2025 opgeheven. De middelen van de Doe Mee Regeling worden vanaf 2025 structureel toegevoegd aan die van het Jeugdfonds.

In 2025 wordt de aanvraagroute verder versoepeld. Met een Stadspas kunnen ouders ook zelf een aanvraag doen, zonder tussenkomst van een hulpverlener.

Korting op de zorgverzekering

De collectieve zorgverzekering is een basisverzekering plus een aanvullende verzekering, speciaal samengesteld voor inwoners met een laag inkomen. De gemeente betaalt een deel van de kosten. Het college wil de collectieve zorgverzekering voor minima verbeteren. Het doel is om meer inwoners met een laag inkomen te bereiken met een goede en betaalbare zorgverzekering. In 2025 gaan we op zoek naar financiële dekking voor deze verbeteringen.

Bijzondere bijstand

De uitgaven voor bijzondere bijstand waren in 2024 ongeveer € 80.000 lager dan begroot. We hadden hogere kosten verwacht vanwege huisvesting van statushouders.

De grootste kosten voor bijzondere bijstand waren:

1. Bewindvoering of budgetbeheer
2. Individuele inkomenstoelage (voor langdurige minima)
3. Woninginrichting of huisraad
4. Energietoelage 2023
5. Overbruggingsuitkering
6. Participatiekosten voor kinderen (Doe mee regeling)
7. Duurzame gebruiksgoederen voor ouderen

Werken met ervaringsdeskundigen

Bij het ontwikkelen van nieuw armoedebeleid hebben we gewerkt met mensen die opgeleid zijn om vanuit hun ervaringsperspectief mee te denken. We willen werken met ervaringsdeskundigen structureel borgen in ons armoedebeleid. In 2025 onderzoeken we hoe we dat het beste kunnen organiseren.

Schuldhelpverlening

De uitgaven voor schuldhelpverlening zijn in 2024 binnen de begroting gebleven.

Afgelopen jaar zijn landelijke afspraken gemaakt voor de invoering van de 'Basisdienstverlening Schuldhelpverlening'. Dat moet leiden tot een hulpaanbod dat toegankelijker is en in iedere gemeente bestaat uit minimaal dezelfde elementen. Ook de gemeente Diemen voert de elementen in, die nog niet eerder waren ingezet.

We zijn onder meer aangesloten bij het schuldenknooppunt. In het begin van het traject geven we door dat de inwoner schuldhelpverlening ontvangt. Schuldeisers die convenantpartner zijn, schorten dan hun incassomaatregelen op, de zogenaamde pauzeknop.

Vroeg Eropaf

Om de stijgende meldingen van betaalachterstanden te kunnen oppakken, heeft de gemeente in 2022 en 2023 extra geïnvesteerd in het onderdeel Vroeg Eropaf. Dit was in het kader van de steunimpuls. Ook in 2024 is extra subsidie verstrekt om meer meldingen te kunnen oppakken. Zo krijgen we inwoners met betalingsachterstanden sneller in beeld en kunnen we direct een passend hulpaanbod doen. De uitbreiding is georganiseerd binnen bestaand budget.

Schuldhelpverlening aan ondernemers

Het aantal ondernemers dat geholpen is met schuldhelpverlening is in 2024 gestegen. Er zijn meer intakes gedaan, meer ondernemers financieel gestabiliseerd en meer ondernemers financieel gesaneerd. In totaal is het aantal trajecten gestegen van 20 naar 28.

In de coronajaren was het aantal aanmeldingen lager omdat veel ondernemingen overeind bleven door coronasteun. Nu is het hoger omdat de coronasteun weer terugbetaald moet worden.

De gemeente Diemen heeft per 1 januari 2025 een nieuwe overeenkomst afgesloten met Zuidweg & Partners. Zij mogen namens de gemeente schuldhelpverlening bieden aan ondernemers en ex-ondernemers, met schulden uit hun bedrijf.

Thuisadministratie

Om meer financiële problemen te voorkomen en ondersteuning te bieden bij het oplossen van financiële problemen, hebben we in 2024 de subsidie verhoogd voor thuisadministratie door Humanitas.

We hebben hiervoor dekking gevonden binnen de begroting van schuldhelpverlening.

Met deze verhoging kan de betaalde coördinator voor Diemen meer koppelingen maken tussen inwoners die moeite hebben om de financiële administratie op orde te houden en een vrijwilliger van Humanitas die ondersteuning biedt.

Jongeren met schulden

De gemeente pakt bij jongeren niet alleen de schuldenproblematiek snel aan, maar zet breder in op onder meer leefstijl, werk en inkomen om nieuwe schulden te helpen voorkomen. In 2024 heeft de gemeente Diemen gesprekken gevoerd met Madi Diemen en Welzijn Diemen om deze aanpak mogelijk te maken. Zodra de gesprekken zijn afgerond, gaat het project van start.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Het tegengaan van armoede

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
1.1 - Kinderen worden niet buitengesloten van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek
1.2 - Burgers weten welke financiële regelingen de gemeente heeft en maken hier gebruik van
1.3 - Ondersteuning bij het voorkomen en oplossen van schulden
1.4 - We garanderen iedereen die het nodig heeft tijdig een bestaansminimum

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Kinderen worden niet buitengesloten van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek	
1.1.1 - Stimuleren van het gebruik van de participatieregeling door actieve voorlichting via onder andere het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website.	De participatieregeling voor kinderen (Doe mee regeling) wordt ambtshalve toegekend aan ouders met een bijstandsuitkering. In 2024 is de Doe-mee-regeling ambtshalve toegekend aan 105 huishoudens. Daarnaast wordt de regeling bij andere minima onder de aandacht gebracht door de participatiecoaches en het maatschappelijk middenveld. De participatieregeling stopt per 2025 omdat maatschappelijke participatie voor kinderen toegankelijker is via Stadspas en Jeugdfonds Sport & Cultuur.
Subdoel 1.2 - Burgers weten welke financiële regelingen de gemeente heeft en maken hier gebruik van	
1.2.1 - Stimuleren van het gebruik van de minima regelingen door actieve voorlichting via onder andere het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website.	Afgelopen jaar is het informatiemateriaal over de minimaregelingen vernieuwd en verspreid via het maatschappelijk middenveld. Daarnaast stond in elke Diemen Info informatie over de minimaregelingen. Er zijn meerdere campagnes geweest via social media en rond de week van het geld (maart) en wereldarmoededay (oktober) zijn betaalde campagnes ingezet, met onder meer advertenties en sandwichborden. Ook de gemeentepagina in DiemerNieuws en de gemeentelijke website zijn ingezet voor informatie over minimaregelingen.
Subdoel 1.3 - Voorkomen en oplossen van schulden	
1.3.1 - Organiseren van workshops "ondersteuning thuisadministratie" ter preventie van schulden.	Maandelijks wordt door Madi Diemen de postsorteergroep georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten leren inwoners hun (financiële) administratie te ordenen. Daarnaast geeft Humanitas ondersteuning bij de thuisadministratie. Zij koppelen een inwoner die moeite heeft om de financiële administratie op orde te houden aan een vrijwilliger die ondersteuning biedt.
1.3.2 - Inzetten van budgetbeheer.	In 2024 hebben 12 inwoners gebruik gemaakt van budgetbeheer. Door de inzet van budgetbeheer is financiële stabilisatie mogelijk. Hiermee worden nieuwe schulden voorkomen en is schuldhelpverlening mogelijk.
Subdoel 1.4 - Wij garanderen iedereen die er recht op heeft tijdig een bestaansminimum	
1.4.1 - Uitkeringsgerechtigde ontvangt zijn uitkering of voorschot binnen vier weken na zijn aanvraag.	Als de termijn van vier weken wordt overschreden en het aannemelijk is dat er recht op bijstand bestaat wordt op verzoek van een uitkeringsgerechtigde een voorschot betaald. Dit komt slechts enkele keren per jaar voor.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024
1.1.1 - % van de huishoudens met kinderen in de bijstand maakt gebruik van de "Doe mee" regeling.	57%	N.v.t. ³²	77%
1.2.1 - % van de huishoudens in de bijstand maakt gebruik van voorzieningen bijzondere bijstand.	85%	80%	82%
1.4.1 - Maximale doorlooptijd van de aanvraag levensonderhoud in dagen.	24	28	22

³² Vanwege uitbreiding van voorzieningen de Stadspas wordt de Doe-mee-regeling afgebouwd

2. Een preventief en straffend fraudebeleid

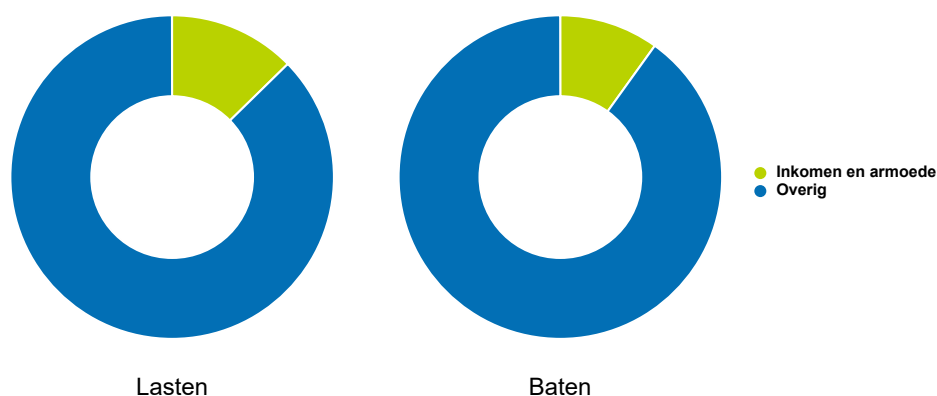
Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
2.1 - Het voorkomen van misbruik van bijstandsuitkeringen
2.2 - Het straffen van misbruik van bijstandsuitkeringen

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Het voorkomen van misbruik	
2.1.1 - Voorlichting bij de intake door middel van het uitreiken van een handboek met rechten en plichten.	Aan iedereen die een bijstandsuitkering krijgt, wordt het handboek met rechten, plichten en informatie verstrekt. Dit handboek wordt in een persoonlijk intakegesprek toegelicht
2.1.2 - Geven van voorlichtingsbijeenkomsten voor uitkeringsgerechtigden over de rechten en plichten.	Er worden uitsluitend individuele gesprekken gevoerd om mensen te informeren over rechten en plichten. Bij groepsvoorlichting is de privacy van uitkeringsgerechtigden in het geding. Daarnaast verschillen de situaties van mensen te veel om groepsgewijze informatie te verstrekken
Subdoel 2.2 - Het straffen van misbruik	
2.2.1 - Controleren op de rechtmatigheid van de uitkering door middel van onder andere een huisbezoek.	Er vindt zorgvuldige screening plaats tijdens het aanvraagproces. De rechtmatigheid en de naleving van verplichtingen wordt daarnaast gecontroleerd door middel van periodieke en signaal gestuurde onderzoeken. Bij twijfel of onduidelijkheid over de woonsituatie wordt een huisbezoek afgelegd
2.2.2 - Opleggen van boetes wanneer fraude wordt geconstateerd.	Bij schending van de inlichtingenplicht wordt een boeteonderzoek gedaan. Bij de beoordeling van de boete wordt rekening gehouden met de mate van verwijtbaarheid, de hoogte van de benadeling, en de financiële draagkracht. Er wordt terughoudend omgegaan met het opleggen van boetes. Het moet voldoende duidelijk zijn dat het gaat om fraude en niet om een vergissing of onwetendheid.

Wat heeft het gekost?

Inkomen en armoede	Rekening 2023	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 totaal	Rekening 2024	Budget resultaat 2024
Structurele lasten	-10.301	-12.207	-18.519	-18.405	114
Structurele baten	8.316	7.549	13.969	15.027	1.058
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	268	-	-	-	-
Saldo structureel	-1.717	-4.658	-4.550	-3.378	1.172
Incidentele lasten	-3.270	475	3.283	3.118	-165
Incidentele baten	1.517	-	-2.660	-2.658	2
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	938	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-815	475	623	460	-163
Saldo van de baten en lasten	-2.532	-4.183	-3.927	-2.918	1.008

Lasten en baten

Voorgestelde overhevelingen

Er zijn geen voorstellen tot overheveling op dit programma.

Investerings

Investering (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Realisatie 2024	Vrije ruimte	Status ³³	Toelichting
Programma Inkomen en Armoede						
<i>- Geen investeringen voor dit programma</i>						
Totaal programma Inkomen en Armoede						

³³ I: in uitvoering
D: doorschuiven
V: vervallen
A: Afgewikkeld

Vrije tijd

Portefeuillehouder:

J.D.W. Klaasse

Doelstellingen in één oogopslag

